

відірваними від реальності, вони повинні бути комунікативно релевантними, передбачати моделювання життєвих ситуацій, враховувати інтереси, потреби та мотивації студентів. Для успішного виконання поставлених завдань використовуються вправи, які націлено тренують окремі види мовної та мовленнєвої компетенції. Отже вправа – це структурна одиниця методичної організації навчального матеріалу, що використовується в навчальному процесі. Вправи є цілеспрямованими, взаємозалежними діями, запропонованими для виконання поставлених завдань в порядку наростання мовних і операційних труднощів, з урахуванням послідовності становлення мовних навичок і умінь, характеру реально існуючих актів мови. Кількість та якість вправ, що виконуються на занятті з іноземної мови, повинні відповідати поставленим завданням.

Висновки. Отже, на нашу думку, в сучасному ВНЗ не має бути місця для таких процесів, як зазубрювання, бездумне заучування текстів на іноземній мові, що не мають практичної цінності для майбутньої життєдіяльності студентів. Студенти повинні бути підготовлені на основі якісного сучасного автентичного навчального матеріалу до свідомого використання іноземної мови в подальшому житті та роботі. Адже головне сьогодні навчити студентів розуміти складну усну та письмову інформацію іноземною мовою, компетентно висловлюватися в усній та письмовій формі на професійні та наукові теми, опрацьовувати широкий мовний спектр комплексних та фахових складних автентичних усних та письмових текстів наукової тематики, коректно, відповідно до ситуації та диференційовано висловлюватися німецькою мовою на професійні та наукові теми, належним чином здійснювати ділове письмове листування тощо. Крім того, можливість індивідуального добору завдань, креативність рішень підвищують рівень мотивації щодо вивчення іноземної мови у студентів. Перспективою подальших досліджень є аналіз шляхів впровадження в навчальний процес нової міжнародної програми Goethe-Institut «Вчимося навчати німецької» (DLL). Програма може бути використана не лише з метою підвищення кваліфікації викладачів та вчителів німецької мови, а й застосована у підготовці студентів на практичних заняттях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баграмова Н.В. Лингводидактические основы обучения второму иностранному языку: учеб.-метод. пособ. / Н.В. Баграмова. – СПб.: РГПУ, 2005. – 221 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О.І. Пометун. Л.В. Пироженко. –К., 2004. – 192 с.
4. Рамкова Програма з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів України. – К.: Ленвіт, 2006. – 90 с.

Н.А. ДЖАВА, Т.А. ПИВОВАРЧУК. ЗАДАНИЯ, УПРАЖНЕНИЯ И СПОСОБЫ ИНТЕРАКЦИИ ВО ВРЕМЯ ЗАНЯТИЯ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Резюме. В статье проанализированы методы преподавания немецкого языка на основании международной программы Goethe-Institute «Учимся обучать немецкому» (DLL) в высших учебных заведениях Украины. Определены основные преимущества и недостатки коммуникативного и интерактивного методов обучения.

Ключевые слова: метод, интеракция, технология, стратегия, DLL-программа, задания и упражнения.

N.A. DZHAVA, T.O. PYVOVARCHUK. TASKS, EXERCISES AND WAYS OF INTERACTION DURING THE LESSON OF FOREIGN LANGUAGE

The summary. This article analyzes interactive methods of teaching the German language based on the international program Goethe-Institute “Learning to teach German” (DLL) in higher educational institutions of Ukraine. The authors determine main advantages and disadvantages of communicative and interactive methods in the process of teaching German.

Key words: method, interaction, technology, strategy, DLL-program, tasks and exercises.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. О.Б. Петренко.

Одержано редакцією 26.04.2016 р.

УДК: 378. 016: [811. 112. 2: 808. 5]: 004 (07)

Т.В. ТЕРЕЩЕНКО

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНОГО СЕРВІСУ «ПОДКАСТ» ЯК ІННОВАЦІЙНА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГОВОРІННЯ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Резюме. У статті аналізується методика роботи з мультимедійними мобільними додатками. Для інтеграції подкастів у викладання німецької мови пропонуються критерії підбору мультимедійних матеріалів, завдання з їх застосуванням і для створення власних матеріалів.

Ключові слова: подкасти, інтеграція технологій в навчальний процес, говоріння

© Т.В. Терещенко, 2016

Постановка проблеми. Глобальна інформатизація суспільства є однією з домінуючих тенденцій розвитку цивілізації в XXI столітті. Комп'ютерні технології вже стали невід'ємною частиною сучасної культури, в тому числі і в сфері освіти. В даний час йде активний процес інформатизації в галузі освіти, спрямований на формування інтелектуально розвиненої творчої особистості, яка добре орієнтується в інформаційному просторі, готова до саморозвитку і застосуванню цих знань у майбутній професійній діяльності. Тому, викладачам важливо знати, якими послугами і для яких дидактичних цілей вони також можуть скористатися у своїй педагогічній практиці при використанні сучасних технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми побудови алгоритму роботи з подкастами і вдосконалення навичок говоріння з їх допомогою активно досліджуються як закордонною, так і вітчизняною освітньою спільнотою. На даний час існує певна кількість наукових робіт, присвячених подкастам і їх потенціалу в навчанні іноземної мови (серед них: А.Л. Беляя, О.Н. Шульга, Л.К. Гейхман, П.В. Сисоєв, М.Н. Євстигнєєв та ін.) [2; 3; 5], але, внаслідок відносної новизни даного явища, багато питань щодо впровадження інфокомунікаційних технологій у навчальний процес залишаються не до кінця вивченими.

Метою цієї статті є аналіз особливостей використання мультимедійних мобільних додатків у процесі викладання німецької мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з дидактичних принципів навчання є принцип наочності і, з точки зору реалізації даного принципу, мережа Інтернет володіє великими можливостями для викладачів іноземних мов. Все частіше в науково-педагогічній літературі з'являється термін «технології Web 2.0», які являють собою певну платформу, що підтримує деяку архітектуру взаємодії, яка будується на принципах демократії. Це якісно новий підхід до побудови освітнього процесу. Існує велика кількість платформ Web 2.0, наприклад, блоги, сервіс соціальних закладок, подкаст, Calaméo, Learning Apps, Mindmeister, Quizlet, Voki. У межах даної статті розглянемо можливість використання такої технології як подкаст, для розвитку навичок говоріння німецькою мовою.

Винахідником слова «podcasting» (англ.) є ведучий каналу MTV Адам Керрі, який шляхом словоскладання поєднав два слова: «iPod» – торгова марка серії портативних медіапрогравачів компанії Apple і «broadcasting» – повсюдне широкоформатне мовлення. Таким чином, термін «подкастинг» набув такого значення: спосіб поширення звукової або відеоінформації в мережі Інтернет.

Подкастами найчастіше називають аудіоблоги або передачі, що викладаються в мережі у вигляді випусків, які можна легко завантажити на MP3-плеєр і слухати в будь-який зручний для користувача час. Як відомо, говоріння – це найважливіша частина навчання іноземним мовам. Подкасти дають можливість підійти до її організації по-новому. Тематика подкастів надзвичайно різноманітна. Викладач не «прив'язаний» до аудіододатку в підручнику. Багато викладачів працюють з актуальними новинами. Їх можна прочитати в газеті або послухати по телебаченню і радіо. Але тепер новини, опубліковані на сайтах у форматі радіопередачі, можна і читати, і слухати. При цьому не треба записувати теле- або радіопередачу, щоб мати можливість прослухати її неодноразово, адже подкаст можна «прокручувати» скільки завгодно.

Існують різні класифікації подкастів. Їх можна розділити на три типи: аудіо-подкаст, відео-подкаст і скрінкасти.

Скрінкасти – це нове явище, яке спростило навчання всіх бажаючих через Інтернет. Суть скрінкастів полягає в тому, що за допомогою спеціальної програми записуються дії на екрані монітора разом з аудіокоментарями, що ідеально підходить для пояснень комп'ютерних програм. Їх також поділяють на подкасти організацій (радіостанцій, університетів, тощо) та приватні подкасти блогерів.

З методичної точки зору, подкасти сприяють формуванню вмінь усного мовлення. Ця технологія дозволяє презентувати нові матеріали та лексику, розширювати семантичне поле і тренувати мовний матеріал, а також формувати соціокультурну компетенцію учнів [1, 281].

Як правило, подкасти мають певну тематику і періодичність видання. Більшість подкастів складно віднести до певного типу, адже розповідати в подкасті можна про що завгодно. Подкасти можуть використовуватися як при роботі в аудиторії, так і самостійно. В останньому випадку викладачеві необхідно продумати спосіб контролю виконання завдання учнями. Ефективним інструментом контролю є парна робота, під час якої студенти переказують прослухану програму сусідові по парті з опорою на список ключових слів або короткий письмовий виклад прослуханої вдома передачі, уривку лекції та т.п. Уважно стежачи за таким способом організації діяльності на занятті, викладач може відзначити слова і словосполучення, вимова яких викликає у студентів труднощі і на наступному занятті повторити вимову важких слів та словосполучень.

Відомі два способи застосування подкастів: слухання інформації та створення власних продуктів на занятті або поза ним.

Первинним завданням використання подкастів з навчальною метою є розвиток рецептивних аудитивних навичок. Подкасти дають можливість підійти до організації такого виду роботи як аудіювання по-новому. В цілому, технологія роботи з подкастом збігається з технологією роботи над аудіотекстом і має чітку послідовність в діях викладача та студентів (відповідно «триступеневої моделі навчання аудіювання» [6, 31]): попередній інструктаж і попереднє завдання; процес сприйняття й осмислення інформації подкасту; завдання, які контролюють розуміння почутого тексту. Тому при відборі подкастів викладачу необхідно слідувати основним принципам і вимогам роботи з аудіотекстом [4, 50]. Найефективніший спосіб знайти необхідний подкаст – звернутися до директорії подкастів, вибрати категорію і переглянути список подкастів, доступних для

завантаження. Однак, подкасти доречно застосовувати не тільки в якості матеріалу для рецептивних завдань, а й для розвитку говоріння, тренування і контролю підготовленого та непідготовленого мовлення. Як рецепція, так і продукція подкастів може формуватися як в аудиторії, так і в автономному режимі.

Перевагою використання подкастів в навчальному процесі є автентичність завдань. З одного боку, студенти користуються звичними і популярними матеріалами; з іншого боку, вони отримують необхідні міждисциплінарні навички використання іноземної мови в реальному житті. Більше того, мотивація учнів зростає завдяки мультимедійності пропонованих матеріалів при рецепції і креативності при продукції.

В умовах діяльнісного підходу в навчанні іноземної мови студентам може бути запропоновано з усього розмаїття аудіо- і відеоматеріалів в мережі самостійно вибрати необхідні уривки з заданих тем для самостійного прослуховування, обробки і дидактичного осмислення – підготовки завдань та вправ для своїх колег (в дусі методу «вчення через навчання»). В цьому випадку реалізуються принципи автономності навчання і саморегуляція учнів. На цьому етапі вони використовують ресурси аудіоблогів або подкаст-терміналів, а для створення вправ спеціальні генератори, що дозволяють оформляти завдання в онлайн-форматі або в друкованій версії.

Продуктивний подкастинг може бути запропонований в формі групової роботи або проекту, тоді інтенсивне заняття з матеріалами і комунікація на мові, що вивчається, відбувається вже на стадії спільної розробки ідеї і формату. Існує міжнародний подкаст-проект RadioDaf, де беруть участь молоді люди з різних країн, які вивчають німецьку мову і бажають помістити створені на спільних семінарах та проектах подкасти на Інтернет-порталі. Новаторство і функціональні можливості даного ресурсу залучають як викладача (це розвиток навичок аудіювання, письма, читання і говоріння, а також творчих здібностей), так і студента (можливість проявити себе, поділитися своїми спостереженнями та думками). Цей технічний засіб може бути задіяний як на заняттях іноземної мови, так і в самостійній роботі студентів. Тут важливо відзначити і фактор задоволення, ефективності навчання без тиску.

Інтерактивні моделі подкастингу впливають не тільки на мотивацію студентів, на ставлення до навчання і самооцінку, нове навчальне середовище спонукає до того, щоб порівнювати свій навчальний процес і його результати з результатами інших учасників, аналізувати шляхи і стратегії навчання. Подкастингу відводиться роль соціальної взаємодії учасників навчального процесу.

Слід зазначити кілька очевидних переваг використання подкастів на навчальних заняттях при навчанні говорінню іноземною мовою:

- розвиток фонематичного слуху і відпрацювання фонетичної сторони мови, коли учні отримують можливість слухати актуальні сучасні автентичні тексти різних жанрів на будь-яку цікаву для них тему в різноманітному виконанні (акцент, тембр, ритм, швидкість мови мовця), що наближає рівень звучання мови до природного, а це, в свою чергу, піднімає рівень володіння іноземною мовою;
- досягнення різних цілей при вивченні іноземної мови, коли стає можливим вивчати мову з пізнавальною, розважальною, навчальною цілями. Наприклад, на оволодіння розмовною лексикою та відпрацювання розмовних кліше відводиться зазвичай небагато часу в рамках навчальної дисципліни і використання подкастів дозволяє реалізувати вміння ефективного здійснення повсякденного спілкування, що є одним з основних показників оволодіння іноземною мовою;
- своєчасне ознайомлення з різними реаліями життя країни, мова якої вивчається, коли інформація, що міститься на подкасті, може стосуватися тих подій чи явищ, які цікаві саме в цей конкретний момент, і вона оновлюється набагато швидше, ніж інформація в будь-якому, навіть самому сучасному навчальному посібнику або навіть періодичному виданні;
- розвиток самостійності, так як більшість завдань побудовані таким чином, що учень просто змушений включитися в роботу, щоб виконати завдання;
- враховуючи наявність ПК з виходом в інтернет практично в кожному домі, доступність навчальних подкастів набагато ширша, ніж навчальних посібників;
- подкасти адаптовані під різні рівні володіння іноземною мовою;

Для викладачів німецької мови можна порекомендувати наступні сайти, де закладена технологія подкастингу: <http://www.de-online.ru>; <http://www.deutsche-kultur-international.de/en.html> <http://www.sprachkurse-weltweit.de>; <http://audioknig.su/yaziki/18118-der-podcast-der-duden-sprachberatung-audio.html>; <https://www.goethe.de/de/spr/kup.html> <http://www.deutsch-perfekt.com/audio/podcast> <http://schnappa.bplaced.net/germanfacts/Podcast/Archiv.html>.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що подкаст як медіаносій є, поряд з іншими ресурсами, невід'ємним технічним засобом навчання іноземної мови, що дозволяє вирішувати комплексні завдання іншомовної освіти. Навички та вміння, що формуються за допомогою технології подкастингу, виходять за межі іншомовної компетенції навіть в рамках мовного аспекту. Інтернет розвиває соціальні та психологічні якості учнів: їх впевненість в собі і їх здатність працювати в колективі; створює сприятливу для навчання атмосферу, виступаючи як засіб інтерактивного підходу. Крім того, використання подкастів у навчанні демонструє мобільність сучасної системи освіти в цілому, її адаптивний характер, тобто своєчасне пристосування до інноваційних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бедулина Г.Ф. Интерактивные методы в преподавании социально-гуманитарных дисциплин / Г.Ф. Бедулина // Женщина. Общество. Образование: м-лы 13-ой междунар. науч.-практ. конф., 17 декабря 2010 г.; Минск. Женский институт Энвила. – Минск, 2011. – С. 281-283.

2. Белая А.Л. О роли средств интерактивной коммуникации в обучении иностранному языку / А.Л. Белая, О.Н. Шульга // Женщина. Общество. Образование: м-лы 13-ой междунар. науч.-практ. конф., 17 декабря 2010 г.; Минск. Женский институт Энвила. – Минск, 2011. – С. 284-286.
3. Гейхман Л.К. Интерактивное обучение общению: подход и модель / Л.К. Гейхман. – Пермь, 2002. – Перм. гос. ун-т, 2002. – 260 с.
4. Ковалёва Т.А. Дидактический потенциал подкастов и методика их использования в дистанционной форме обучения иностранному языку / Т.А. Ковалёва // Иностранные языки дистанционном обучении: м-лы III Международной науч.-практ. конф., 23-25 апреля 2009 г.; Пермь. Том 2. – Пермь: Изд-во Перм. гос. техн. ун-та, 2009. – С. 48-55.
5. Сысоев П.В. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий: учебно-метод. пособ. для учителей, аспирантов и студентов / П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев – Ростов н/Д: Феникс; М: Глосса-Пресс, 2010. – 182 с.
6. Waragai I. Podcasting interaktiv – Lernende produzieren Lernmaterialien / I. Waragai, T. Ohta, N.M. Raindl // gfl-journal. – 2010. – № 1. – S. 24-48. – Режим доступа: http://gfl-journal.de/1-2010/Waragai_Ohta_Raindl.pdf. – Назва з екрану.

Т.В. ТЕРЕЩЕНКО. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОЦИАЛЬНОГО СЕРВИСА «ПОДКАСТ» КАК ИННОВАЦИОННАЯ МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ ГОВОРЕНИЯ (НА МАТЕРИАЛЕ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА)

Резюме. В статье анализируется методика работы с мультимедийными мобильными приложениями. Для интеграции подкастов в преподавание немецкого языка предлагаются критерии подбора мультимедийных материалов, задания с их применением и для создания собственных материалов.

Ключевые слова: подкасты, интеграция технологий в учебный процесс, говорения.

T.V. TERESHCHENKO. USE OF SOCIAL SERVICE "PODCAST" AS INNOVATIVE METHODS OF TEACHING SPEAKING (BASED ON THE GERMAN LANGUAGE)

The summary. The article analyzes the methods of work with the multimedia mobile applications. For the purpose of integration of podcasts into the teaching of German language criteria for the selection of multimedia materials are offered, as well as the tasks for their using and ways of creating of the own materials.

Key words: podcasts, the integration of technology into the learning process, speaking.

Рекомендовано до друку.

Канд. пед. наук, доц. Л.А. Середюк.

Одержано редакцією 10.05.2016 р.

УДК: 378.147.016:811.111

Л.В. ГРОНЬ

ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ВІЛЬНОГО ПЕРЕКАЗУ СТУДЕНТІВ МОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Резюме. У статті розглядаються шляхи оптимізації навчання вільного переказу студентів мовних факультетів вищих навчальних закладів. Рекомендовані методичні прийоми, які сприяють ефективному формуванню вмінь мовного оформлення та організації змісту тексту-переказу.

Ключові слова: оптимізація, усномовленнєва компетенція, вільний переказ, методичні прийоми.

Постановка проблеми. З розширенням міжнародного співробітництва в рамках економічної і політичної глобалізації суттєво підвищились вимоги до випускників українських вищих навчальних закладів, в тому числі і мовних спеціальностей. Найважливішим компонентом майбутньої професійної діяльності студентів мовних факультетів є формування та розвиток іншомовної компетенції в усному мовленні. Зокрема, у Програмі для вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців з англійської мови [1], зазначається, що випускники повинні виявити вміння висловлюватись вільно і спонтанно, не відчуваючи браку мовних засобів для вираження думки.

Одним із ефективних засобів розвитку усних комунікативних умінь майбутніх фахівців з іноземної мови є вільний переказ, під яким розуміється передача основного змісту прослуханого (прочитаного) тексту "своїми словами".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання методики навчання переказу іншомовного тексту розглядається низкою авторів (Л.І. Лазаркевич, К.В. Леонтєва, С.С. Максимчук, В.С. Цетлін, В.А. Щоголева і Б.Г. Скобін та ін.), однак проблема зберігає свою актуальність. Головною причиною, на наш погляд, є низький рівень сформованості усномовленнєвих умінь студентів. Як відмічають дослідники (П.Б. Гурвич, В.В. Матвейченко, В.І. Невська та ін.) і як свідчить наш власний досвід роботи на мовному факультеті ВНЗ, усне монологічне мовлення студентів як молодших, так і старших курсів не відзначається змістовністю, логічністю, оригінальністю, критичністю, емоційністю тощо. Найчастіше перекази характеризуються відсутністю важливих

© Л.В. Гронь, 2016